

ЧЕСТНОСТ

Аз съм честен и затова не ме е страх.

Хосе Марти

ХАЙДЕ ДА СИ ПОГОВОРИМ ЗА ЧЕСТНОСТТА

Честността е способността ни да бъдем искрени, да казваме това, което наистина мислим и чувстваме, и да не крием истината. Честните хора се стремят към справедливост и откритост.

Честността е основата на всички добродетели – ако си представим, че те заедно представляват една постройка от качества, тя цялата се крепи на честността. Без нея никоя друга добродетел не би била истински добронамерено качество. Искреността, която проявяваме в думите и делата си, ни помага да развиваме най-ценните качества на характера си, да бъдем честни пред себе си и да заслужим **доверието** на останалите.

При децата от предучилищна възраст е важно да изясним и понятието „лъжа“. Това може да направите с кратка игра „Истина или лъжа“, като включите например: „Лимоните са сини“, „Слънцето грее през нощта“, „Кучетата лаят, а мечките ръмжат“ и др. Попитайте децата кое е истина и кое е лъжа. Дайте им примери за лъжи и истини, които можем да казваме помежду си: „Аз не съм направил...“, „Аз имам...“ например.

Определението за честност може да бъде най-ясно предадено чрез следните послания:

1. Да казваш истината и да не лъжеш. *Малки и големи прибъгваме до лъжи най-често, за да избегнем наказания, за да не предизвикаме гнева на някого, за да получим нещо, което искаме, или за да впечатлим някого. За да бъдем честни и да кажем истината, когато се страхуваме от последиците, на помощ на **честността** идва и **смелостта**.*

2. Да спазваш обещанията, които даваш. *Спазването на **обещанията** е важно, защото изгражда **доверие** между хората.*

3. Да спазваш правилата на играта. *Игрите са, за да се забавляваме заедно. Истинският победител може да бъде само този, който е играл честно.*

4. Да търсиш разрешението на другите, преди да използваш нещата им. *Когато искаме да разгледаме или използваме нещата на друг човек, е важно да попитаме за неговото разрешение. Така показваме не само **честност**, но и **учтивост**.*

Примерни въпроси за дискусията:

- Кой от вас е чувал думата „честност“?
- Какво означава да бъдем честни?
- Какво означава човек да лъже?
- Защо най-често казваме лъжи?
- Какво се страхуваме, че може да се случи, ако си признаем, че сме направили беля?
- Какви неща си измисляме понякога, за да впечатлим другите?
- Какво значи думата „обещание“?
- Какви обещания сте давали вие?
- Какво се случва, когато не спазваме обещанията, които даваме? *(За да помогнете на децата да добият по-конкретна представа, може да използвате следния пример: „Как бихте се почувствали, ако ви обещаая, че утре ще правим много интересна задача с цветна хартия и после не спазя обещанието си? А ако го направя няколко пъти? Ще ви бъде ли лесно да ми повярвате и следващия път, когато ви обещаая нещо?“.)*
- Защо е важно да спазваме правилата на играта? *(Тук може да се преструвате, че сте човек, който брои в игра на криеница, но надничка измежду пръстите си. Дискутирайте тази ситуация.)*
- Защо често не искаме да играем с други деца, които мамят в игрите?
- Как проявяваме честност, когато искаме да разгледаме играчката на друго дете или да използваме вещь на нашите родители?
- Защо е важно да попитаме и да получим разрешение, преди да ги вземем?
- Как печелим доверието на другите?

Честността е важна за мен и другите, защото...

Важно е да се обобща, че без **честност** между хората няма да има **доверие** и **разбирателство**. Ние самите ще се страхуваме да признаваме грешките си и да казваме какво наистина мислим. Игрите няма да са забавни, а ще ни ядосват и натъжават.

Честността ни прави смели, помага ни да намираме приятели и да радваме близките си.

Как откривам честността?

Нека децата да споделят моменти, когато са били честни, т.е. казали са истината, спазили са обещание, играли са според правилата или са попитали, преди да вземат чужда вещь. Попитайте ги и за чувствата, които са изпитвали тогава.

ИМАЛО ЕДНО ВРЕМЕ...

Лъжливото овчарче

Може да разкажете на децата историята за лъжливото овчарче, като включите и няколко конкретни герои от селото, които се отзовавали на виковете му (те могат да бъдат занаятчии – шивач, готвач и ковач например), и всеки път му напомняли, че ако не е честен, когато наистина има нужда от тях, те няма да му повярват. Опитайте се да разиграете и емоциите, които изпитвали (*притеснение за живота на овчарчето, гняв, разочарование*).

Може да опишете как овчарчето се присмивало на думите им и да дискутирате как отношението му към тях също ги отблъснало.

ВЪПРОСИ КЪМ ИСТОРИЯТА:

- Защо овчарчето решило да излъже хората от селото?
- Как се чувствали те, когато разбрали, че са излъгани и овчарчето им се е подиграло?
- Защо спрели да му вярват?
- Как смятате, че можело да постъпи овчарчето, за да спечели доверието им?
- Какво друго е можело да прави през деня, за да не му доскучава толкова много?

ИГРИ И МАЙСТОРЛЪЦИ

Игра за доверие

Всяко едно от децата застава с гръб към вас, с разперени настрани ръце, и вие го каните *да се отпусне и да падне назад при ваша команда, като му обещавате да го хванете*. След като кажете „Едно, две, три – падни“ и детето се отпусне назад, поемате го и го изтласквате обратно така, че да не падне на земята.

Задавайте към децата въпросите: „Вярваш ли, че ще те хвана?“, „Имаш ли ми доверие?“, „Спокоен ли си?“, „Притеснен ли си?“.

След като всички минат, обсъдете играта накратко с помощта на следните въпроси:

„Какво ви обещах?“, „Изпълних ли го?“, „Беше ли ви забавно?“, „Какво щеше да стане, ако не ви бях хванал/хванала?“.

Може да завършите, като им кажете, че лъжите невинаги ни носят рани по тялото, но нараняват чувствата и доверието на другите, и макар да не можем да видим тези рани, те заздравяват бавно. Затова и грижата към доверието е толкова важна.

Приказка с нов край

Разиграйте нов край на приказката „Лъжливото овчарче“. Този път овчарчето се извинява за стореното и хората от селото приемат извинението му, а след това и му помагат, когато вълкът се появява. (*Децата може да изиграят овчарчето, хората от селото, овцете и вълка, за да участват повече от тях.*)

Портрети на честността

И вие, и децата правите два портрета: първият е на човек, хванат в лъжа. Показват на дъската как могат да нарисуват **притеснено, изненадано или уплашено лице**.

След това направете и портрет на човек, който изпитва гордост от това, че е бил смел и честен. Отново можете да рисувате на дъската, а децата да следват.

Тези портрети – *Приложение №3*, могат да бъдат обсъдени с помощта на въпроси като:

„*Защо човекът, който е хванат в лъжа, изглежда така притеснен?*“, „*Какво го плаши?*“, „*От какво се гордее човекът, който е бил честен?*“, „*Какво си мисли, за да бъде така спокоен?*“.

Да си автор, преди да умееш да пишеш

Споделете с децата, че има разлика между това да лъжеш и да си измисляш въображаем свят. Разкажете им, че благодарение на това, че ние хората можем да фантазираме, сме способни да измисляме игри, да пишем книги, да си представяме въображаеми същества. Поканете децата да направят малка книжка с илюстрирана история, която те са си измислили, и поканете тези, които желаят, да я споделят с класа.

И НАКРАЯ...

Използвайте последните минути от часа, за да обобщите темата с примерни въпроси:

- *Какво ви беше интересно?*
- *Как ни помага честността?*
- *Какво искате да запомните за честността?*

ХИТРИНКИ

Урокът е чудесна възможност да свържем честността със смелостта – за да бъдат децата честни дори когато се страхуват от последиците. Когато сме честни, показваме учтивост и уважение към другия.

Заедно с децата може да изгледате и обсъдите видео урока „Честност“ на сайта www.dobrodeteli.bg на фондация „Благотворител“.

Мили родители...

Предложете на родителите да разкажат на децата си за човек, който е техен пример за честност.

ЧЕСТНОСТТА И ЕМОЦИОНАЛНОТО СЪЗРЯВАНЕ

Способността на децата да лъжат свидетелства за формирането на едно много ценно умение – създаването на въображаема реалност. Благодарение на нея ние развиваме своята изобретателност и аналитичност. От страна на емоциите, то изисква да разберем колко важна е честността при създаването на взаимоотношения и какво изпитват и как реагират другите, когато се чувстват предадени.

Тук може да се въведат думи като „разтревожен“, „притеснен“, „засрамен“ и заедно *да се покаже къде в тялото се усещат тези чувства* – в корема, в главата, сърцето и т.н.

Ние възрастните можем да подкрепим децата в усилията им да бъдат честни. Те развиват това умение по-успешно, ако човекът срещу тях:

- е готов да приеме искрения им отговор;
- ги поздрави за проявената смелост;
- прояви разбиране към грешките им;
- обсъди постъпката, а не се впуска в критика.